

Afscheid van Jan Manders

Bijna twintig jaar geleden arriveerde Jan Manders op het Dominicus College, hij zag duizenden leerlingen, gaf zo'n twintig jaar les, vol energie en toewijding, duizenden leerlingen zagen hem en zij kregen les van hem, en nu vertrekt Jan. Leraren komen, leraren gaan, leerlingen komen, leerlingen gaan, zoals ook scholen komen en gaan.

Leerlingen houden het als het goed gaat zo'n vijf à zes jaar vol, leraren meestal langer, dat wil wel eens escaleren en uit de hand lopen, je hebt er die de veertig lerarenjaren halen of bijna halen, scholen willen nog wel eens de honderd halen of overtreffen.

Scholen hebben nauwelijks een geheugen, soms blijft het bij een wrak archief of een leugenachtig jubileumboek, maar leerlingen blijven nog lang in de hoofden van hun leraren rondspoken, en memorabele leraren houden het nog lang vol in de herinnering van leerlingen.

Jan Manders is zo'n memorabele leraar. Op school was Jan in zijn element, in de personeelskamer maar vooral in het leslokaal. In Jans leslokaal was ik nooit, dus of hij echt les gaf, weet ik niet, maar uit betrouwbare bron heb ik vernomen dat Jan wel eens van een zekere afstand een prop papier in de prullenbak gooide en zo het fenomeen van de parabool begrijpelijk maakte. Ach Jan moet duizenden lessen hebben gegeven. Voor mijn geestesoog verschijnt Jan in de klas als een geboren meester, een onderwijzman, hij nadert een twijfelende leerling om te zien hoe deze een berekening uitvoert of een kromme tekent. Jan keek naar leerlingen, was creatief in de klas, maar ook bij de ontwikkeling van nieuw en ander lesmateriaal.

Je hoorde Jan nooit cynisch over leerlingen spreken. En als hij dan eens een negatief oordeel over een leerling uitsprak, keek hij alsof hij iets heel erg stouts deed. Talent voor de goedgemikte en goedgemutste belediging had Jan niet.

Jan sprak graag en veel over de school, over individuele leerlingen, over klassen, over onderwijsvernieuwing, over zijn rug, maar het liefst sprak hij over muziek en over zijn vrouw en kinderen en in alles wat hij vertelde, openbaarde zich zijn karakter: zachtmoedig, toegewijd, empathisch, bezorgd en hoopvol. Geduldig ook, zeker wanneer je het met Jan oneens was – moeilijk moeilijk, want bijna altijd had hij gelijk – fronste hij zijn wenkbrauwen, oogde een beetje verdrietig om je vervolgens uit te leggen hoe het echt in elkaar zat.

In de personeelskamer zocht Jan de ontspanning. Hij ging graag daar zitten waar zijn geestverwanten zaten en waar de lach klonk. Jan hield niet van mopperen of klagen. Als hem wat dwars zat, zei hij er eerst voorzichtig wat van, maar moeilijkheden omzeilde Jan het liefst. Beviel de sfeer in een bepaalde afdeling of omgeving van school hem wat minder, dan liet hij dat even blijken, maar het liefst zocht hij dan snel een heenkomen naar een afdeling of een omgeving waar hij zich veilig voelde en waar zijn verdiensten en inzichten meer gewaardeerd werden.

Die ontspanning die hij zocht en de veiliger heenkomens waar hij naar speurde, waren voor Jan broodnodig. Misschien zie ik het niet goed, maar Jan had een talent om over dingen in te zitten, om wat te tobben en hij kende de medicijnen die hem van droefenis genazen: het lachen, verandering van omgeving, de muziek en altijd altijd thuis thuis, Jan 'famieliman'.

Jan deed in de loop van de tijd een band op met het Dominicus College. Hij was er thuis en op zijn plaats. De rectoren van de voorbije jaren bleven nooit lang, hadden niet veel op met de geschiedenis van de school en zij zagen hun eigen hoge omloopsnelheid als een nieuwe norm: je moest niet te lang op dezelfde plaats blijven. Jan hoorde bij de mannen en vrouwen die nu juist wel lang bleven, die zich verbonden voelden met de tradities van de school en die – in de woorden van Jan – zo lang

gewoon bleven dat ze bijzonder werden. Tegen mannen als Jan werd na verloop van tijd aangekeken of ze familie van de dodo waren of van de tyrannosaurus rex. Maar deze dodo, deze T-rex bleef bij al het lichamelijk ongemak altijd geloven in zichzelf, in de waarde van zijn vak, in de bijzondere aard van zijn school en in het talent van zijn leerlingen. Hopelijk weerstaat deze vitale dodo, deze dekselse T-rex in tevredenheid en geluk de wanen van de dag.

Peter Altena